

KOSOVSKI PENZIJSKI ŠTEDNI FOND OPERACIJE

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI

Na dan i za godinu koja je završena 31 decembra 2016

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-2
IZVEŠTAJ O FINANSIJSKOM STANJU.....	3
IZVEŠTAJ O SVEOBUVATNOM DOBITKU.....	4
IZVEŠTAJ O PROMENAMA U NETO SREDSTVA KOJA PRIPADAJU OPERACIJAMA KPŠF.....	5
IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE	6
NAPOMENE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	7-19

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Upravnom Odboru Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije (“Institucija”), koji obuhvataju izveštaj o finansijskom stanju Dana 31 Decembra 2016, i izveštaj sveobuhvatnih prihoda, izveštaj o promenama u neto imovinu i izveštaj onovcanim tokovima e za godinu završenu u taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene informacije.

Revizorsko Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji prikazuju istinitu i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsko stanje Kosovskog Penzijskog Štednog Fonda – Operacije u dan 31 Decembra 2016, i rezultati njegovog poslovanja i novcanog toka za godinu koja se završila na taj dan u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Revizija se obavila u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije (MSR). Naše odgovornosti svih ovih standarda su više objašnjene u odeljku kopnene odgovornosti izveštaja revizora o reviziji finansijskih izveštaja. Mi smo nezavisni od KPŠF-O u skladu sa etičkim zahtevima, koji su od značaja za naše revizije finansijskih izveštaja na Kosovu, i mi smo zavrsili druge finansijske obaveze, sve u skladu sa ovim zahtevima. Mi verujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Odgovornost menadžmenta za finansijske izveštaje

Menadžment je odgovoran za pripremu i nepristrasnu prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Finansijskog Izveštavanja, za takve unutrasnje kontrole menadžment određuje da je neophodno da se omogući priprema finansijskih izveštaja koji ne sadrže netačne materijalne prikaze, bilo iz razloga prevare ili grešaka.

U toku sastavljanja finansijskih izveštaja, menadžment je odgovoran za procenu sposobnosti za obavljanje poslova za kontinuitet poslovanja drustva, otkrivajući, po potrebi, pitanja koja se odnose na kontinuitet poslovanja i koristi princip kontinuiteta poslovanja, osim kada rukovodstvo namerava da likviduje instituciju ili operaciju, ili da nema drugih opcija.

Menadment je odgovoran za nadgledanje upravljanja procesa finansijskog izveštavanja institucije.

Odgovornosti revizora u reviziji finansijskih izveštaja

Naš cilj je da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo kao posledica prevare i greške tokom izdavanja revizorskog izveštaja koji sadrži naše mišljenje. Razumno uverenje je visok nivo bezbednosti, ali to nije garancija da je sprovedjenje revizije u skladu sa ISA, moglo bi uvek pronaci materijalne greske, koje mogu da postoje u Financiske Izvestaje. Anomalije mogu nastati od prevare ili greške koje se smatraju materijalske, pojedinačne ili u kombinaciji, može uticati na ekonomске odluke

Kao deo revizije u skladu sa MSR, mi smo praktikovali profesionalno sudjenje i neprekidni profesionalni skepticizem tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i cenimo rizik od materijalnih značajnih grešaka u finansijskim izveštajima, kao posledica prevare ili kao posledica grešaka, dizajniramo i obavljamo revizorske procedure, koje smatramo dovoljne i odgovarajuće za osnovno pružanje i izražavanje našeg mišljenja. Rizik od ne-otkrivanja materijalnih gresaka što toci od prevare je veća od one koja teče greškom, jer prevara može uključivati sve tajne sporazume, falsifikate, namerano iskrivljavanje činjenica ili kršenja internih kontrola.
- Uzmimao jedno mislenje od unutrasnje kontrole što je od ključnog značaja za reviziju na takav način da se dizajnira revizorske procedure koji su odgovarajući za datim okolnostima, a ne za izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola institucija.
- Ceniti kompatibilnost sve odgovarajuće i računovodstvenih politika i procena računovodstvenih opravdanja, i otkrivanja sva obelodanjivanja od strane uprave.
- Na osnovu prikupljenih dokaza, odlučuje o prolagodljivosti principa neprekidnosti poslovanja, kao i da li materijalna nesigurnost postoji u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu postaviti sumnju na mogućnost neprekidnsoti poslovanja. Ako možemo zaključiti da postoji materijalna neizvesnost, mi imamo obavezu da naglasimo u našem izveštaju u vezi sa ovom pronalasku u finansijskim izveštajima, ili ako takva otkrića nisu pravi, da modifikujemo naše mišljenje. Naša otkrića su na osnovu njihovog revizorskih dokaza sve prikupljene do datuma finansijskog izveštaja. Ipak, uslovi ili događaji u budućnosti, verovatno će biti da je ta institucija vijueshmerine prekinuti posao.
- Procenite ukupne prezentacije, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, i da li su finansijski izveštaji predstavljaju osnovne transakcije i događaje na način koji postiže fer prezentaciju.

Mi komuniciramo sa onima koji su odgovorni za upravljanje, između ostalog, planiranje u obima revizije i značajnih nalaza revizije, uključujući značajnih mana u unutrasnje kontrole koje moze biti identifikovane tokom revizije.

Deloitte Kosova D.P.G.

Deloitte Kosova sh.p.k
Ulica "Ali Hadri", bb
Priština, Kosovo
13. Aprila 2017

Ova verzija je prevod engleske verzije. Za neslaganja između verzija, verzija na engleskom jeziku će prevladati.

	Napomene	Na dan 31 decembar 2016 EUR	Na dan 31 decembar 2015 EUR
Imovina			
<i>Obrotna sredstva</i>			
Gotovina u rukama i bankama	4	1,359,344	374,974
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	5	4,503,039	4,925,174
Dospeli računi	6	428,498	615,766
Preplaćeni troškovi		40,502	40,448
		6,331,383	5,956,362
<i>Neobrotna sredstva</i>			
Nekretnina, postrojenja i opreme	7	42,291	374,974
Nematerijalna sredstva	8	68,048	4,925,174
		110,339	615,766
Ukupna imovina		6,441,722	6,171,294
Obaveze			
<i>Tekuće obaveze</i>			
Plativi računi	9	1,088,168	931,480
		1,088,168	931,480
Neto sredstva koja pripadaju KPŠF-Operacijama		5,353,554	5,239,814

Odobreno za objavljivanje od Upravnog odbora i rukovodstva KPŠF i potpisano u njihovo ime dana 13. aprila 2017.

Prof. Dr. Ymer Havollı
Predsedavajući Upravnog odbora

G-din. Adrian Zalli
Izvršni direktor

G-din. Vérshim Hatipi
Zamenik direktora - Finansije i Investicije i Rizik | TI

Prateće napomene od 1 do 17 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2016	Za godinu završenu 31 decembar 2015
		EUR	EUR
Prihodi			
Naknada taksi na teret penzijskih sredstava	11	6,323,014	5,819,478
Ostali prihodi	12	227,939	114,233
Ukupni prihodi		6,550,953	5,933,711
Rashodi			
<i>Troškovi investicija</i>			
Neto naknade otvorenih instrumenata	13	(4,719,092)	(4,423,748)
Naknada CBK-a za transfere i održavanje		(52,636)	(9,138)
Posredništvo, starateljstvo i troškovi zaloga		(8,916)	(9,887)
		(4,780,644)	(4,442,773)
<i>Administrativni troškovi</i>			
Troškovi osoblja	14	(575,672)	(574,068)
Troškovi Upravnog odbora	15	(171,744)	(157,403)
Stanja Računa i korespondencija		(134,969)	(170,387)
Obezvređenje i amortizacija	7-8	(129,952)	(151,399)
Troškovi kancelarijskog poslovanja		(82,954)	(82,664)
Održavanje softvera		(57,145)	(44,812)
Naknade nadzora CBK-a		(16,258)	(6,606)
Edukacija javnosti i oglasi		(11,491)	(41,479)
Eksterna revizija		(10,100)	(9,900)
Komunikacije		(7,760)	(8,705)
Stručne službe / ugovori i / konsultanti	16	(6,011)	(8,583)
Bankovne naknade za izvršene usluge		(2,746)	(8,141)
Sastanci i konferencije		(2,602)	(1,791)
Saniranje posledica nepogoda – kirija i ostali povezani troškovi		(550)	(6,650)
Ostali troškovi		(6,615)	(9,895)
		(1,216,569)	(1,282,483)
Ukupni rashodi		(5,997,213)	(5,725,256)
Neto višak za godinu		553,740	208,455

Pratite napomene od 1 do 17. Čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Višak	Rezerve	Ukupno
		EUR	EUR	EUR
Na dan 1 januar 2015		1,086,359	5,000,000	6,086,359
Neto višak za godinu		208,455	-	208,455
Refundacija viška u KPŠF-PS		(1,055,000)	-	(1,055,000)
Na dan 31 decembar 2015		239,814	5,000,000	5,239,814
Neto višak za godinu		553,740	-	553,740
Refundacija viška u KPŠF-PS	10	(440,000)	-	(440,000)
Na dan 31 decembar 2016		353,554	5,000,000	5,353,554

Prateće napomene od 1 do 17. su sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

	Napomene	Za godinu završenu 31 decembar 2016	Za godinu završenu 31 decembar 2015
		EUR	EUR
Tok gotovog novca od operacija			
Neto višak za godinu		553,740	208,455
<i>Prilago avanja za:</i>			
Obezvre enje i amortizacija	7-8	129,952	151,399
		683,692	359,854
<i>Promene na poslovnim sredstvima i obavezama</i>			
Pove anje u plativim ra unima/akrualima		156,688	60,842
(Pove anje) / Smanjenje u dospelim ra unima / preplatama		187,214	(229,219)
Neto tok gotovog novca od operacija		1,027,594	191,477
Novani tok iz investicionih aktivnosti			
Nabavka opreme		(4,410)	(22,564)
Nabavke softvera i licenca		(20,949)	(4,349)
(Pove anje) / Smanjenje u investicije sa fiksnim rokom dospe a		422,135	(27,699)
Neto tok novca iz investicionih aktivnosti		396,776	(54,612)
Novani tok iz finansijskih aktivnosti			
Refundacija viška u KPŠF-PS		(440,000)	(1,055,000)
Neto tok novca iz finansijskih aktivnosti		(440,000)	(1,055,000)
Pove anje / (Smanjenje) gotovine i njenih ekvivalenta			
Gotovina i njeni ekvivalenti po etkom godine		374,974	1,293,109
Gotovina i njeni ekvivalenti na kraju godine	4	1,359,344	374,974

Prate se napomene od 1 do 17 une sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

1 UVOD

Kosovski Penzijski Štedni Fond (u daljem tekstu: "KPŠF") registrovan u adresi: Ul. Agim Ramadani br. 182-184, 10000 Priština, Republika Kosovo, brojom registracije 90000225; osnovan je Uredbom UNMIK-a br. 2001/35 od 22. decembra 2001. godine, koja je kasnije izmenjena i dopunjena Uredbom br. 2005/20, a zatim ponovo izmenjena Zakonom br. 03/L-084 Republike Kosova, i dalje dopunjjen zakonima br. 04/L-101 i br. 05/L-116 Republike Kosovo, a zadnja dopunjena sa dodacima i promenama Zakonom Br. 04/L-168 i Br.05/L-116; kao ne-za-profit finansijska institucija, tva je jedina i isključiva svrha upravljanje individualnim računima za penzionu štednjku kroz obezbeđivanje smotrenih investicija i staranje o penzionaloj aktivi i uplaćivanje prinosa na pojedinačne račune radi planiranja anuiteta za penzionu štednjku, kao poverenik koji postupa u ime učesnika i korisnika.

Zakon br. 04/L-101 obezbeđuje program penzione štednje koji se finansira iz uplaćenih doprinosa zaposlenih i njihovih poslodavaca, a kojim upravlja i investira KPŠF. U okviru ovako definisanog sistema doprinosa, svi zaposleni stalni stanovnici Kosova i njihovi poslodavci su obavezni da uplaćuju penzijske doprinose. KPŠF vodi individualne račune za svakog učesnika na koje se uplaćuju doprinosi i povratak od investicija.

KPŠF nadgleda Upravni Odbor koji se sastoji od eksperata za investicije i penzije kao i predstavnika zaposlenih i poslodavaca Kosova. Jedan član bez prava glasa zastupa interesete Vlade.

Ovi finansijski izveštaji su za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Operacije (ili "KPŠF-O"), entiteta za upravljanje i vođenje penzijske štednje doprinosilaca (penzionih sredstava). Finansijski izveštaji za Kosovski Penzijski Štedni Fond - Penzijska Sredstva (ili "KPŠF-PS") se pripremaju odvojeno od finansijskih izveštaja entiteta.

Direktor i 25. stalno zaposlenih radnika upravljali su svakodnevnim operacijama KPŠF-a tokom 2016. godine (2015: Direktor i 25. stalno zaposlenih).

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

2.1 Izjava o usklađenosti

Finansijski izveštaji KPŠF-O su pripremljene u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

2.2 Osnova za pripremu

KPŠF-O vodi knjigovodstvenu dokumentaciju i priprema finansijske izveštaje prema pravilima istorijskog troška. Aktualni i uporedni podaci objavljeni u ovim finansijskim izveštajima su prikazani u evrima koja je valuta i funkcionalna i prezentiranja KPŠF-O. Gde je bilo neophodno, uporedni podaci su reklasifikovani u cilju usaglašavanja sa prezentacijom tekuće godine.

2.3 Promene na unovodstvenih politika i objavljanja

i) Početno usvajanje novog standarda i revidiranja postojećih standarda na snazi u tekućem periodu

Sledeći novi standard i revidiranja postojećih standarda izdatih od strane Odbora za međunarodne finansijske standarde su na snazi u tekućem periodu:

- **MSFI 14 "Regulatorna Odlaganje na jednu godinu"** (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izvještaji", MSFI 12 "Objavljanje udela u drugim pravnim licima" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajednice u ulaganja"** - Investicija entiteti: Nanošenje konsolidacije Izuzetak (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MSFI 11 "Zajednički aranžmani"** - Računovodstvo za akvizicije interesa u zajedničkim operacijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 1 "Prezentacija finansijskih izvještaja"** - Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 38 "Nematerijalna imovina"** – Pojašnjenje, Prihvatljivi Metode amortizacije i amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 16 "Nekretnine, postrojenja i oprema" i MRS 41 "Poljoprivreda"** - Poljoprivreda: Nositelj Biljke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene MRS 27 "odvojeni finansijski izvještaji"** - Kapital, Način na odvojeni finansijski izvještaji (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.);
- **Izmene različitih standarda "Poboljšanja MSFI (ciklus 2012-2014)"** koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja MSFI (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34) prvenstveno kroz otklanjanje nekonistentnosti i raščlanjivanje teksta (izmene na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.).

Usvajanje ovog novog standarda i ovih revidiranja postojećih standarda nije dovelo do materijalnih promena na unovodstvenih politika KPŠF-O-a.

2 OSNOVA ZA PRIPREMU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (NASTAVAK)

2.3 Promene ra unovodstvenih politika i objavljivanja (nastavak)

iii) Objavljeni novi standardi i revidiranja postoje ih standarda koji još nisu usvojeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, donjenavedeni novi standardi, revidiranja i tuma enje postoje ih standarda su objavljeni od strane MSFI a još nisu na snazi:

- **MSFI 9 "Finansijski instrumenti"** (na snazi za godišnje periode koji po inju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 15 "Prihodi od ugovora s kupcima"** i dalje revidacije (na snazi za godišnje periode koji po inju na ili nakon 1. januara 2018.);
- **MSFI 16 "Najmovi"** (na snazi za godišnje periode koji po inju na ili nakon 1. januara 2019.);
- **Revidiranje MSFI 2 "Isplate na Osnovu Akcija"** - Klasifikacija i merenje isplatnih transakcija osnovane u akcije (na snazi za godišnje periode koji po inju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju"** - Primena MSFI 9 "Finansijski instrumenti" sa MSFI 4 "Ugovori o Osiguranju" (na snazi za godišnje periode koji po inju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine ili kada MSFI 9 "Finansijski instrumenti" se primenjuje po prvi put);
- **Revidiranje MSFI 10 "Konsolidirani finansijski izvještaji" i MRS 28 "Ulaganja u pridružena društva i zajedni ka ulaganja"** - Prodaja ili prilog imovine izme u investitora i njegovih saradnik ili Joint Venture i dalje izmene (datum stupanja na snagu je na neodre eno vreme na odloženo do istraživa kog projekta metoda kapitala je zaklju en);
- **Revidiranje MRS 7 "Izvještaj o nov anim tokovima"** - Inicijativa za obelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji po inju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Revidiranje MRS 12 "Porez na dobit"** - Priznavanje Odložena poreska sredstva za Nerealizovani gubici (na snazi za godišnje periode koji po inju na ili nakon 1. januara 2017.);
- **Revidiranje MRS 40 "Investicione Nekretnine"** - Transferi Investicionih Nekretnina (na snazi za godišnje periode koji po inju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **Revidiranje razli itih standarda "Poboljšanja MSFI-a (ciklus 2014-2016)"** rezultat projekta godišnjeg poboljšanja MSFI-a (MSFI1, MSFI12 i MRS 28) prvenstveno sa namerom otklanjanja neusaglašenosti i pojašnjenja formulacija u tekstu (izmene MSFI 12 su za primenu za godišnje periode koji po inju na dan ili nakon 1. januara 2017. i izmene MSFI 1 i MRS 28 za primenu u godišnjim periodima koji po inju na dan ili nakon 1. januara 2018.);
- **IFRIC 22 "Transakcije Deviznih Valuta i Unapredno Razmatranje"** (na snazi za godišnje periode koji po inju na dan ili nakon 1. januara 2018.).

KPŠF-O je izabralo da ne usvoji ove nove standarde i revidiranja i tuma enja postoje ih standarda pre njihovih stupanja na snagu. KPŠF-O predvi a da usvajanje ovih standarda i revidiranja i tuma enja postoje ih standarda ne e imati materijalan utecaj na finansijske izvještaje KPŠF-O u periodu prve primene.

3 PREGLED ZNA AJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Prepoznavanje prihoda

Menadžerska tarifa je knjižena na dnevnoj osnovi napla ivanjem odre enog procenta na dnevni bruto bilans fonda doprinosilaca.

Kamata na bankarske depozite priznaje se na akrealnoj osnovi.

3.2 Nekretnina, postrojenja i opreme

Nekretnina, postrojenja i opreme operacija KPŠF-O se osnovi od: Kompjutera i prate e opreme; Nameštaja, ure aja i oprema; Ostalih kancelarijskih opreme; i Motornih vozila; koje su prenete kao cene smanjene za akumulirano obezvre enje i gubitke akumuliranih od umanjenja ako ih ima.

Obezvre enje se ra una linearne na procenjeni veka upotrebljivosti sredstava koriš enjem slede ih stopa:

Kompjuteri i prate e opreme - 33%
Nameštaji, ure aji i oprema - 20%
Ostala kancelarijska oprema - 20%
Motorna vozila - 20%.

3.3 Nematerijalna sredstva

Nematerijalna sredstva sastoje se od licenciranih kompjuterskih softvera. U po etku su predstavljene prema trošku, dok kasnije prema ceni koštanja umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke usled umanjivanja vrednosti, ako ih je bilo.

Amortizacija se knjiži ako su sredstva raspoloživa za koriš enje primenom linearne metode, gde se trošak nematerijalnih sredstava otpisuje tokom procenjenog veka upotrebljivosti sredstava koriš enjem slede ih stopa:

Sofveri - 20%
Licence se amortizuju za tok trajanja licence do najduže 5 godina.

3.4 Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze koje se vode u izveštaj finansijskog stanja uklju uju investicije, gotovinu, ekvivalente novca, dospele ra une i obaveze. Ra unovodstvene politike za priznavanje i merenje ovih stavki su objavljene u odgovaraju im ra unovodstvenim politikama uklju enih u ovoj napomeni. Finansijski instrumenti su klasifikovani kao sredstva ili obaveze u skladu sa suštinom ugovornog aranžmana. Kamata, dobit ili gubici koji se odnose na finansijske instrumente klasifikovane kao sredstva ili obaveze iskazuju se kao neto prihod. Finansijski instrumenti su prebijani kada KPŠF-O ima punovažno pravo da vrši prebijanje i namerava da izvrši poravnanje bilo uzimaju i kao osnov neto iznos ili da istovremeno realizuje aktivu i izvrši poravnanje duga.

3.5 Umanjenje ne-finansijskih sredstava

Prenošena vrednost ne-finansijskih sredstava je razmatrana za umanjivanje kada ima promene u slu ajevima ili kada promene u okolnostima ukazuju da knjigovodstvena vrednost se ne može ostvariti. Ako bilo kakva takva indikacija postoji i kada je knjigovodstvena vrednost ve a od procenjenog iznosa koji može da se nadoknadi za nju, vrednost aktive se smanjuje na vrednost koja se za nju može nadoknaditi. Iznos koji se može nadoknaditi za ta sredstva je ve a do neto prodajne cene ili upotrebe vrednosti.

Pri proceni upotrebne vrednosti, predvi eni budu i tokovi gotovog novca smanjuju se na sadašnju vrednost primenom prepozne stope smanjenja koja odražava vremensku vrednost novca i rizika specifi nih za ta sredstva.

Gubici zbog umanjivanja vrednosti priznaju se u izveštaju sveobuhvatnog dobitka.

3 PREGLED ZNAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.6 Investicije

Svaka kupovina i prodaja vrednosnica knjiži se na dan trgovanja. Dan obavljenje trgovine je dan kada KPŠF-O preuzeće obavezu da kupi ili proda imovinu.

Investicije sa fiksnim rokom dospe a

Investicije sa fiksnim rokom dospe a predstavljaju depozite sa fiksnim ili utvrđenim isplatama i fiksnim rokom dospe a za koje KPŠF-O ima pozitivnu nameru i sposobnost da ih drži do roka dospelosti. Urođeni depoziti su originalni rokovi dospe a do tri meseca klasificuju se kao gotovinski ekvivalenti, dok su oni koji dospevaju u originalnom periodu od više od tri meseca klasifikovani kao investicije sa fiksnim rokom dospe a.

Kamata se obrađuje unava po osnovu vremenskog prirasta, a kamata koja dospeva za naplatu se ogleda u drugim dospelim razdobljima. Vladine ili blagajne obveznice u vreme nabavke su procjenene prema sniženoj vrednosti sa kasnjim procenama sa injenom po amortizovanoj vrednosti.

Investicije raspoložive za prodaju

Investicione vrednosnice u otvorenim zajednicama fondovima koje poseduje KPŠF-O, klasificuju se kao raspoložive za prodaju. Knjigovodstvena vrednost ovih investicija se na poteku vodi prema trošku koji predstavlja fera vrednost za investiciju uključujući i troškove za pribavu tih investicija.

Posle početnog knjiženja, investicije raspoložive za prodaju se ponovo procenjuju prema fera vrednosti ustanovljenom na osnovu kotiranih tržišnih cena na kraju tržišta na datum izveštavanja.

Procenjivanje fera vrednosti

Fera vrednost predstavlja cenu koja bi se dobila za prodaju neke imovine ili platila da bi se prenela neka obaveza na urednu transakciju između učesnika na tržištu na datum procenjivanja.

Finansijski instrumenti mereni po fera vrednosti

Finansijska imovina merena po fera vrednosti u izveštaju finansijskog stanja iskazuje se u skladu s hijerarhijom fera vrednosti. Ova hijerarhija skuplja finansijske imovine i obveze u tri razine koje se temelje na znaju ulaznih podataka koji se koriste tokom merenja fera vrednosti finansijske imovine:

- Razina 1: Navedene cene (ne prilagođene) na aktivnim tržištima za identične imovine ili obveze;
- Razina 2: Drugi ulazni podaci, osim navedenih cena, uključujući u razinu 1, koji su dostupni za promatranje imovine ili obveze direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izrađeni od cene); i
- Razina 3: Ulazni podaci o imovini ili obvezu koje se ne temeljuju na dostupnim podacima za promatranje tržišta.

Na izveštajnim datumima, KPŠF-O nije imao finansijske instrumente procenjene po fera vrijednosti. Zbog injenice da je likvidnost apsolutnog viška KPŠF-O uloženo samo u kratkorođene depozite, i nije izloženo nikakvim finansijskim rizicima osim mogućnosti da se pojavi banaka u kojima se nalaze oroženi depoziti ili države Kosova.

Umanjivanje finansijskih sredstava

Umanjivanje investicija se priznaje u izveštaju sveobuhvatih prihoda kada postoji stalno umanjenje njihove vrednosti.

3.7 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Za potrebe tokova gotovog novca, gotovinu i gotovinske ekvivalente (ne gotov novac u ruci i u bankama i kratkorođeni depoziti sa originalnim rokom dospe a od tri meseca ili manje).

3.8 Oporezivanje

KPŠF kao povereni fond je izuzet od plaćanja poreza na dobit korporacija.

3 PREGLED ZNAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.9 Penzioni troškovi

KPŠF-O ne drži provizije niti ima bilo kakvu obavezu u pogledu penzija zaposlenih koje su već odoprinoši koji su uplaćeni u gorepomenutu penzionu šemu.

3.10 Značajne procene i presude

Sastavljanje finansijskih izveštaja zahteva od rukovodstva procene i presude koje utiču na primenu raznovodstvenih politika i prezentirane vrednosti sredstava, obaveza, prihoda i rashoda. Fakti i rezultati mogu odstupati od ovih procena.

Procene i presude se revidiraju na tekućoj osnovi. Promene u raznovodstvenim procenama priznaju se u periodu u kojem je procena revidirana i iduće u uticanim periodima. Informacije o oblastima za procenu neizvesnosti i ključnim prosudama u primeni raznovodstvenih politika koje imaju najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima su opisane u nastavku:

Korisni vek trajanja obezvredljivih sredstava

Uprava je pregledala korisne živote obezvredljivih sredstava na dan 31 decembra 2016. Rukovodstvo procenjuje određen korisni vek sredstava predstavlja očekivanu korist te imovine. Knjigovodstvene vrednosti tih sredstava su analizirani u Napomenama 7 i 8. Međutim, fakti i rezultati mogu odstupati od ovih procena zbog tehnološke zastarelosti.

3.11 Upravljanje finansijskim rizikom

3.11.1 Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik od finansijskog gubitka KPŠF-O ukoliko kupac ili ugovorna stranka finansijskog instrumenta ne ispunjava svoje ugovorne obaveze, a nastaje uglavnom od depozita KPŠF-O u bankama i gotovine i gotovinskih ekvivalenta, kao i investicija u obveznicama trezora Kosova.

3.11.2 Rizik likvidnosti

Oprezno upravljanje rizikom likvidnosti podrazumeva održavanje dovoljnog iznosa gotovine, raspoloživost sredstava putem adekvatnih kreditnih linija i sposobnost prikupljanja na vreme, u utvrđenom roku, potraživanja od trećih lica.

Sledeća tabela prikazuje preostala ugovorna dospeća finansijskih sredstava i obaveza KPŠF-O. Dospeća su pripremljena na osnovu nediskontovanih novčanih tokova.

	Na dan 31 decembar 2016			Na dan 31 decembar 2015		
	1-3 mesec	3-6 mesec	6-12 mesec	1-3 mesec	3-6 mesec	6-12 mesec
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Finansijska sredstva						
Gotovina u rukama i bankama	1,359,344	-	-	374,974	-	-
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	-	-	4,503,039	-	-	4,925,174
Dospeli računi	428,498	-	-	615,766	-	-
	1,787,842	-	4,503,039	990,740	-	4,925,174
Finansijske obaveze						
Plativi računi	1,088,168	-	-	931,480	-	-
	1,088,168	-	-	931,480	-	-
Razlika na neusklađenost	699,674	-	4,503,039	59,260	-	4,925,174

3 PREGLED ZNAJNIH KNJIGOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

3.11 Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

3.11.3 Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će promena u tržišnim cenama, kao što su deviznih kurseva i kamatnih stopa, uticati na dobit KPŠF-0 ili na vrednost njenih finansijskih instrumenata. Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih parametara, uz optimizaciju povratka.

Devizni rizik

Sredstva i obaveze KPŠF-0 nisu izložena deviznim kretnjama kursa pošto se sve transakcije i bilansi obavljaju u lokalnoj valuti.

Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik da ćefer vrednost ili budući tokovi gotovine finansijskog instrumenta fluktuirati usled promena tržišnih kamatnih stopa. Menadžment KPŠF-0-a je prvenstveno odgovoran za svakodnevno praćenje neto kamatne stope rizika pozicije i postavlja granice da se smanji potencijal nesklada kamatnih stopa. Na dan finansijskog stanja KPŠF-0 nije imao varijabilnih kamatonosnih sredstava ili pozajmljenih fondova iz domaćih ili stranih finansijskih institucija.

	Na dan 31 decembar 2016		Na dan 31 decembar 2015	
	Imovina	Obaveze	Imovina	Obaveze
	EUR	EUR	EUR	EUR
Kamatonosni				
Fiksna stopa:				
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	4,503,039	-	4,925,174	-
Ukupno	4,503,039	-	4,925,174	-

3.11.4 Finansijski instrumenti koji nisu predstavljeni po fer vrednosti

Sledeća tabela sumira knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti tih finansijskih sredstava i obaveza koje nisu prikazane u izveštaju o finansijskom stanju po fer vrednosti na dan 31 decembar 2016 i 2015.

	Na dan 31 decembar 2016		Na dan 31 decembar 2015	
	Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost	Vrednost u knjigovodstvo	Fer Vrednost
	EUR	EUR	EUR	EUR
Finansijska sredstva				
Gotovina u rukama i bankama	1,359,344	1,359,344	374,974	374,974
Investicije sa fiksnim rokom dospeća	4,503,039	4,503,039	4,925,174	4,926,185
Dospeli računi	428,498	428,498	615,766	615,766
6,290,881	6,290,881	5,915,914	5,916,925	
Finansijske obaveze				
Plativi računi	1,088,168	1,088,168	931,480	931,480
	1,088,168	1,088,168	931,480	931,480

4 GOTOVINA U RUKAMA I BANKAMA

	Na dan 31 decembar 2016	Na dan 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Raiffeisen Bank Kosovo – Teku i ra un	119,740	31,420
ProCredit Bank - Teku i ra un	1,239,006	342,955
NLB Prishtina - Teku i ra un	252	257
Gotov novac u rukama	346	342
Ukupna gotovina u rukama i bankama	1,359,344	374,974

Teku i ra uni KPŠF-O ne nude interes.

5 INVESTICIJE SA FIKSnim ROKOM DOSPE A

	2016	2015
	EUR	EUR
Na dan 1 januar	4,925,174	4,897,475
Plasmani		
KV1107540754 T-Bill Mat. 07.12.2017 @1.60%	-	4,920,399
BKT Deposit Mat. 15.12.2017 @1.45%	4,500,000	-
	4,500,000	4,920,399
Kamata		
KV1105640563 T-Bill Mat. 09.12.2016 @2.20%	-	102,525
KV1107540754 T-Bill Mat. 07.12.2017 @1.60%	74,826	4,775
BKT Deposit Mat. 15.12.2017 @1.45%	3,039	-
	77,865	107,300
Otkupi (po dospe u)		
KV1105640563 T-Bill Mat. 09.12.2016 @2.20%	-	(5,000,000)
KV1107540754 T-Bill Mat. 07.12.2017 @1.60%	(5,000,000)	-
	(5,000,000)	(5,000,000)
Na dan 31 decembar	4,503,039	4,925,174

Tokom godine završenoj 31. decembra 2016. investicije KPŠF-O sa fiksnim rokom dospe a sastojili su se od jednog oro enja 4,500,000 EUR sa Banka Kombëtare Tregtare – Dega në Kosovë. Ovo oro enje ima originalan rok dospe a od godinu dana i godišnju kamatu od 1.45%. Uklju uju i akrualni interes na datum izveštavanja vrednost ove investicije je bio 4,503,039 EUR. Namena je Upravnog odbora da održi oro enje do dospe a.

Obveznice Trezora Kosova, sa originalnim rokom dospe a od godinu dana, su isto bili u sustavu investicija sa fiksnim rokom dospe atokom godina završenih 31. decembra 2015. i 2016.

6 DOSPELI RA UNI

	Na dan 31 decembar 2016	Na dan 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Potraživanja od KPŠF-PS	375,095	277,050
Dospeli rabati iz otvorenih instrumenata	53,403	338,716
Ukupno dospeli ra uni	428,498	615,766

Na dan 31. decembra 2016, bilans potraživanja od KPŠF-PS u iznosu od 375,095 EUR (2015: 277,050 EUR) odnosi se na naknadu za upravljanje napla en na ra unima doprinosilaca u iznosu od 373,958 EUR (2015: naknadu za upravljanje u iznosu od 237,612 EUR i reinvestiranih rabata u iznosu 38,987 EUR), kao i dobitke od refundacija pogrešnih doprinosa i zaokruživanjem isplata beneficia u iznosu od 1,137 EUR (2015: 451 EUR); koji nisu pla eni do datuma izveštavanja.

7 NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME

	Kompjuteri i prate e opreme	Nameštaji ure aji i oprema	Ostala kancelarijska oprema	Motorna vozila	Ukupno
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Cene					
Na dan 1 januar 2015	281,901	20,716	68,001	53,365	423,983
Dodato u toku godine	15,083	2,196	5,285	-	22,564
Otpisano u toku godine	(10,104)	(1,042)	(2,355)	-	(13,501)
Na dan 31 decembar 2015	286,880	21,870	70,931	53,365	433,046
Dodato u toku godine	2,250	690	1,470	-	4,410
Otpisano u toku godine	(8,014)	(146)	(3,242)	-	(11,402)
Na dan 31 decembar 2016	281,116	22,414	69,159	53,365	426,054
Akumulirano obezvre enje					
Na dan 1 januar 2015	(174,661)	(19,253)	(34,354)	(49,533)	(277,801)
Teret u toku godine	(63,008)	(507)	(10,219)	(3,832)	(77,566)
Eliminisano iz otpisa	10,104	1,042	2,355	-	13,501
Na dan 31 decembar 2015	(227,565)	(18,718)	(42,218)	(53,365)	(341,866)
Teret u toku godine	(43,516)	(824)	(8,959)	-	(53,299)
Eliminisano iz otpisa	8,014	146	3,242	-	11,402
Na dan 31 decembar 2016	(263,067)	(19,396)	(47,935)	(53,365)	(383,763)
Neto knjigovodstvena vrednost					
Na dan 31 decembar 2016	18,049	3,018	21,224	-	42,291
Na dan 31 decembar 2015	59,315	3,152	28,713	-	91,180

Na dan 31. decembra 2016. i 2015. ne postoji tereti nad sredstvima KPŠF-0.

8 NEMATERIJALNA SREDSTVA

	Softveri i Licence
	EUR
Cene	
Na dan 1 januar 2015	371,592
Dodato u toku godine	4,349
Otpisano u toku godine	(3,110)
Na dan 31 decembar 2015	372,831
Dodato u toku godine	20,949
Otpisano u toku godine	(523)
Na dan 31 decembar 2016	393,257
Akumulirana amortizacija	
Na dan 1 januar 2015	(178,356)
Teret u toku godine	(73,833)
Eliminisano iz otpisa	3,110
Na dan 31 decembar 2015	(249,079)
Teret u toku godine	(76,653)
Eliminisano iz otpisa	523
Na dan 31 decembar 2016	(325,209)
Neto knjigovodstvena vrednost	
Na dan 31 decembar 2016	68,048
Na dan 31 decembar 2015	123,752

9 PLATIVI RA UNI

	Na dan 31 decembar 2016	Na dan 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Plativi ra uni za investicione aktivnosti		
Akruali za štampanje i slanje stanja ra una doprinosilaca	953,546	716,681
Ostali plativi ra uni	118,267	146,598
Ukupni plativi ra uni	1,088,168	931,480

Na 31. decembra 2016 u bilans plativih ra una za investicione aktivnosti su uklju eni naknade upravljanja od strane menadžera otvorenih fondova koji fakturisaju u vrednosti od 952,803 EUR i naknade za posredništvo i starateljstvo u vrednosti od 743 EUR (2015: 715,938 EUR odnosno 743 EUR).

10 VIŠAK

	Operativne Aktivnosti	Investicione Aktivnosti	Ukupno
	EUR	EUR	EUR
Prihodi za godinu 2016			
Prihodi od napla enih taksi	1,083,849	5,239,165	6,323,014
Prihodi ne od taksi	227,939	-	227,939
	1,311,788	5,239,165	6,550,953
Troškovi za godinu 2016	(1,216,569)	(4,780,644)	(5,997,213)
Višak za godinu 2016			
	95,219	458,521	553,740
Višak u po etku godine	136,010	103,804	239,814
Refundacija viška u KPŠF-PS	-	(440,000)	(440,000)
Višak u kraju godine			
	231,229	122,325	353,554

Tokom 2016. Upravni odbor je odluio da nadoknadi penziona sredstva doprinosioca (KPŠF-PS) sa 440,000 EUR iz višaka investicionih aktivnosti, ostavljajući neto bilans viška od 353,554 EUR na dan 31. decembra 2016.

11 NAKNADA TAKSI NA TERET PENZIJSKIH SREDSTAVA

	Za godinu završenu 31 decembar 2016	Za godinu završenu 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Naplaene takse za investicione aktivnosti		
Naplaene takse za investicione aktivnosti	5,239,165	4,718,409
Naplaene takse za operativne aktivnosti		
Naplaene takse za operativne aktivnosti	1,083,849	1,101,069
Total naknada taksi na teret penzijskih sredstava		
	6,323,014	5,819,478

Naknade su obraćunate dnevno prema formuli:

Naknada = [Bruto sredstva u esnika] * [Stopa] / [Broj dana u godini].

Ukupne naknade naplaene nad bruto sredstvima u esnika u cilju finansiranja aktivnosti KPŠF-a za godinu koja se završava 31. decembra 2016. iznosi 6,323,014 EUR (2015: 5,819,478 EUR).

Naplaene tarife se usvajane od strane Skupštine Republike Kosovo u skladu sa Zakonom br. 04/L-168 kao sledeće:

a) Od 1. januara 2015. do 12. marta 2015. ukupne tarife od 0.530% godišnje koja se sastoji od:

- Tarife za investicione aktivnosti od 0.400% godišnje; i
- Tarife za operativne aktivnosti od 0.130% godišnje;

b) Od 13. marta 2015. do 21. februara 2016. ukupne tarife od 0.485% godišnje koja se sastoji od:

- Tarife za investicione aktivnosti od 0.400% godišnje; i
- Tarife za operativne aktivnosti od 0.085% godišnje; i

c) Od 22. februara 2016. do 31. decembra 2016. ukupne tarife od 0.480% godišnje koja se sastoji od:

- Tarife za investicione aktivnosti od 0.398% godišnje; i
- Tarife za operativne aktivnosti od 0.082% godišnje.

12 OSTALI PRIHODI

	Za godinu 31 decembar 2016	Za godinu 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Prihod investicija sa fisknim rokom dospe a	77,865	107,300
Razlike od refundacije pogrešnih doprinosa	147,311	5,144
Ostali prihodi iz operativnih aktivnosti	2,763	380
Ostali prihodi iz investicionih aktivnosti	-	1,409
Ukupni ostali prihodi	227,939	114,233

13 NETO NAKNADE OTVORENIH INSTRUMENATA

	Za godinu završenu 31 decembar 2016			Za godinu završenu 31 decembar 2015		
	Bruto	Rabati	Neto	Bruto	Rabati	Neto
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Vanguard – GSIF	872,731	[418,909]	453,822	884,512	(424,566)	459,946
BNY Mellon – RRF	1,212,352	-	1,212,352	1,033,227	-	1,033,227
AXA – GILB	369,104	[46,138]	322,966	357,110	(44,635)	312,475
Schroders – SISF	91,476	-	91,476	558,529	-	558,529
Schroders – GDG	112,627	-	112,627	-	-	-
Nordea 1 – GSEF	510,394	-	510,394	241,760	-	241,760
Nordea 1 – SRF	1,142,434	-	1,142,434	676,803	-	676,803
KBI – IDEF	216,798	(11,225)	205,573	431,497	(19,186)	412,311
AXA – WFOI	306,265	-	306,265	154,565	-	154,565
Pictet – HDS	268,573	-	268,573	209,272	-	209,272
Tobam - ABWEF	51,132	(28,811)	22,321	515,590	(294,248)	221,342
BNP Paribas – PDP	74,306	(10,604)	63,702	-	-	-
Amundi – RPI2	6,587	-	6,587	-	-	-
Aquila – RP7	-	-	-	143,518	-	143,518
Ukupne neto naknade otvorenih instrumenata	5,234,779	(515,687)	4,719,092	5,206,383	(782,635)	4,423,748

14 TROŠKOVI OSOBLJA

	Za godinu 31 decembar 2016	Za godinu 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Plate osoblja	440,566	418,946
Troškovi Kolektivnog Ugovora	55,305	32,811
Penzioni doprinosi poslodavca	47,718	46,340
Prekovremen rad, bonusi i troškovi održavanja	9,697	46,830
Obuka zaposlenih	1,904	8,219
Zdravstveno osiguranje	6,949	7,363
Putovanja i ostali troškovi osoblja	13,533	13,559
Ukupno troškovi osoblja	575,672	574,068

15 TROŠKOVI UPRAVNOG ODBORA

	Za godinu 31 decembar 2016	Za godinu 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Honorari Članova Odbora	106,100	84,153
Putovanja/Hotel/Drugi/troškovi	36,621	29,126
Fiducijarno osiguranje Sastanci	21,731	38,210
Penzioni doprinosi poslodavca	7,292	5,914
Ukupno troškovi Upravnog odbora	171,744	157,403

16 STRUČNE SLUŽBE / UGOVORA I / KONSULTANTI

	Za godinu završenu 31 decembar 2016	Za godinu završenu 31 decembar 2015
	EUR	EUR
Usluge dizajna i odnosa sa javnošću	4,068	5,759
Prevodilačke i lektorske usluge	1,716	2,649
Notarske / pravne službe	227	175
Ukupni troškovi za stručne usluge, ugovora i konsultante	6,011	8,583

17 DEŠAVANJA POSLE DATUMA FINANSIJSKOG STANJA

Ne postoje kasniji ostali događaji koji zahtevaju prilagovanje ili dalje obelodanjivanje u finansijskim izveštajima za godinu završenu 31. decembra 2016.